



Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

14. juuli 2016*

Eelotsusetaotlus — Tarbijakaitse — Määrus (EÜ) nr 1924/2006 — Toidu kohta esitatavad toitumis- ja tervisealased väited — Artikli 1 lõige 2 — Kohaldamisala — Lõpptarbijale sellisel kujul pakutav toit — Väited, mis on esitatud ainult tervishoiutöötajatele mõeldud kaubanduslikus teadaandes

Kohtuasjas C-19/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landgericht München I (Müncheni esimese astme kohus I, Saksamaa) 16. detsembri 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. jaanuaril 2015, menetluses

Verband Sozialer Wettbewerb eV

versus

Innova Vital GmbH,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud D. Šváby, J. Malenovský, M. Safjan (ettekandja) ja M. Vilaras,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Innova Vital GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* T. Büttner,
- Kreeka valitsus, esindajad: A. Dimitrakopoulou ja K. Karavasili,
- Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas ja S. Ghiandoni,
- Euroopa Komisjon, esindajad: S. Grünheid ja K. Herbout-Borczak,

olles 18. veebruari 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (ELT 2006, L 404, lk 9, ja parandus ELT 2007, L 12, lk 3), mida on muudetud komisjoni 8. novembri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1047/2012 (ELT 2012, L 310, lk 36), (edaspidi „määrus nr 1924/2006“), artikli 1 lõiget 2.
- 2 Taotlus on esitatud Saksa konkurentsikaitse ühingu Verband Sozialer Wettbewerb eV ja Innova Vital GmbH vahelises kohtuvaidluses seoses määruse nr 1924/2006 kohaldatavusega nende toitumis- või tervisealaste väidete suhtes, mis on esitatud ainult tervishoiutöötajatele adresseeritud kirjas.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiivid 2000/31/EÜ ja 2006/123/EÜ

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399) artikli 2 punktis f on sätestatud, et selles direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„*kommertsteadaanne* – igasugune teadaanne, mis on kavandatud otseselt või kaudselt edendama kaubanduse, tööstuse või käsitööga tegeleva või reguleeritud kutsealal tegutseva äriühingu, organisatsiooni või isiku kaupu, teenuseid või mainet. Kommertsteadaanne ei ole:

- teave, mis võimaldab otsest juurdepääsu äriühingu, organisatsiooni või isiku tegevusele, eriti domeeninimi või elektronposti aadress,
- äriühingu, organisatsiooni või isiku kaupade, teenuste või maine kohta neist sõltumatult esitatud teave, eriti juhul, kui seda tehakse rahaliste kaalutlusteta“.

- 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36) artikli 4 punktis 12 on sarnane mõiste „kaubanduslik teadaanne“ määratlus.

Määrus nr 1924/2006

- 5 Määruse nr 1924/2006 põhjendused 1, 2, 4, 9, 14, 16–18 ja 23 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Ühenduses märgistatakse ja reklaamitakse järjest rohkem toite toitumis- ja tervisealaste väidetega. Tarbijate kaitse kõrge taseme tagamiseks ja nende valiku lihtsustamiseks peaksid turule viidud tooted, sealhulgas imporditud tooted, olema ohutud ja piisavalt märgistatud. Mitmekesine ja tasakaalustatud toitumine on hea tervise eeltingimus ja üksikud tooted on üldise toitumise kontekstis suhtelise tähtsusega.

(2) Erisused niisuguseid väiteid puudutavates liikmesriikide sätetes võivad takistada toidu vaba liikumist ning luua ebavõrdseid konkurentsitingimusi. Seeläbi mõjutavad need otseselt siseturu toimimist. Seetõttu tuleb kehtestada ühenduse eeskirjad toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamise kohta.

[...]

- (4) Käesolevat määrust peaks kohaldama kõikidele toitumis- ja tervisealastele väidetele kaubanduslikes teadaannetes, sealhulgas üldise iseloomuga reklaamides ja müügiedenduskampaaniates, mida ametivõimud täielikult või osaliselt toetavad. Käesolevat määrust ei peaks kohaldama väidetele, mis on esitatud mittekaubanduslikes teadaannetes, nagu toitumissoovitustes või suunistes, mille on avaldanud tervisekaitseasutused ja -organid, või teaduslikes väljaannetes ja ajakirjanduses avaldatud mittekaubanduslikele teadaannetele ja teabele. [...]

[...]

- (9) On olemas suur hulk mitmesuguseid toitaineid ja muid aineid, sealhulgas, kuid mitte ainult, vitamiinid, mineraaltoitained, sealhulgas mikroelemendid, aminohapped, asendamatud rasvhapped, kiudained ning mitmesugused taime- ja ürdiekstraktid, millel on toitumisalane või füsioloogiline mõju ning mis võivad toidus esineda ja olla väite aluseks. Seetõttu tuleks kehtestada toidu kohta esitatavate kõikide väidete suhtes kohaldatavad üldpõhimõtted, et tagada tarbijakaitse kõrge tase, anda tarbijale vajalikku teavet, et teha valikuid, olles teadlik kõikidest asjaoludest, ning luua toiduainetööstusele võrdsed konkurentsitingimused.

[...]

- (14) On hulgaliselt väiteid, mida mõnedes liikmesriikides praegu toidu märgistamisel ja reklaamimisel kasutatakse ning mis on seotud ainetega, mille positiivset mõju ei ole tõestatud või mille osas puudub tänapäeval piisav teaduslik alus. Tuleb tagada, et ainete puhul, mille kohta väide esitatakse, tõestatakse nende kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju.

[...]

- (16) On oluline, et tarbija saaks toidu kohta esitatavatest väidetest aru ning kõiki tarbijaid on vajalik kaitsta eksitavate väidete eest. Euroopa Ühenduste Kohus on siiski alates nõukogu 10. septembri 1984. aasta direktiivi 84/450/EMÜ, [mis käsitleb eksitava reklaamiga seotud liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamist (EÜT 1984, L 250, lk 17; ELT eriväljaanne 15/01, lk 227)], jõustamisest pidanud vajalikuks uurida reklaamialaste kohtuasjade lahendamisel mõju kujuteldavale tüüpilisele tarbijale. Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele ning selleks, et võimaldada selles sisalduvate kaitsemehhanismide tõhusat kohaldamist, võetakse käesolevas määruses võrdluse aluseks keskmine tarbija, kes on mõõdukalt informeeritud ning mõõdukalt tähelepanelik ja ettevaatlik, ning võttes arvesse sotsiaalseid, kultuurilisi ja keelelisi tegureid vastavalt Euroopa Kohtu tõlgendusele, kuid nähakse ette sätted, et vältida nende tarbijate ärakasutamist, keda neile iseloomulike omaduste tõttu võivad kaubandustavad eriti kergesti kahjustada. Kui väide on suunatud teatavale tarbijarühmale, näiteks lastele, on soovitatav, et hinnataks väite mõju selle rühma keskmisele liikmele. Keskmise tarbija test ei ole statistiline test. Liikmesriikide kohtud ja asutused peavad iga juhtumi puhul kasutama keskmise tarbija tüüpilise reaktsiooni kindlaksmääramisel oma otsustusvõimet, võttes arvesse Euroopa Kohtu kohtupraktikat.

- 17) Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamisel tuleks arvestada eelkõige teadusliku põhjendatusega ning neid peaksid põhjendama väiteid kasutavad toidukäitlejad. Väide peaks olema teaduslikult põhjendatud, võttes arvesse kõiki kättesaadavaid teaduslikke andmeid ning kaaludes tõendeid.

- (18) Toitumis- või tervisealast väidet ei tohiks esitada, kui see on vastuolus üldtunnustatud toitumis- ja tervisealaste põhimõtetega või kui see soodustab või õigustab mis tahes toidu ülemäära tarbimist või halvustab häid toitumistavasid.

[...]

(23) Tervisealaste väidete kasutamist ühenduses tuleks lubada vaid pärast kõrgeimal tasemel teaduslikku hindamist. Selleks, et oleks tagatud nende väidete ühtlustatud teaduslik hindamine, peaks nimetatud hindamised läbi viima Euroopa Toiduohutusamet. [...]“.

6 Määruse artikli 1 „Sisu ja reguleerimisala“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Käesolev määrus ühtlustab liikmesriikide õigus- või haldusnorme, mis on seotud toitumis- ja tervisealaste väidetega, et tagada siseturu tõhus toimimine, pakkudes samal ajal tarbijakaitse kõrget taset.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse toitumis- ja tervisealastele väidetele kaubanduslikes teadaannetes sellisel kujul lõpptarbijale pakutava toidu märgistusel, esitlemisel või reklaamis.

[...]“.

7 Määruse artiklis 2 „Mõisted“ on sätestatud:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused) [(EÜT 2002, L 31, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 463)] artiklis 2 ning artikli 3 lõigetes 3, 8 ja 18 sätestatud mõisteid „toit“, „toidukäitleja“, „turuleviimine“ ja „lõpptarbija“;

[...]

2. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) *väide* – sõnum või esitus, mis ei ole ühenduse või liikmesriigi õigusaktide alusel kohustuslik, sealhulgas mis tahes kujul pildiline, graafiline või sümboliline esitus, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad omadused;

[...]

4) *toitumisalane väide* – mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad kasulikud toitainelised omadused:

a) energia (kalorsuse) tõttu, mida see:

i) annab,

ii) annab vähendatud või suurendatud määral, või

iii) ei anna, ja/või

b) toitainete või muude ainete tõttu, mida see:

i) sisaldab,

ii) sisaldab vähendatud või suurendatud koguses, või

iii) ei sisalda;

5) *tervisealane väide* – mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidugrupi, toidu või ühe selle koostisosa ja tervise vahel on seos;

[...]“.

- 8 Määruse II peatükk, mis käsitleb üldpõhimõtteid, sisaldab artikleid 3–7. Määruse nr 1924/2006 artikkel 3 „Üldpõhimõtted kõikide väidete jaoks“ näeb ette:

„Toitumis- ja tervisealaseid väiteid tohib ühenduses turule viidava toidu märgistusel, esitlemisel ja reklaamis kasutada üksnes siis, kui need vastavad käesoleva määruse sätetele.

Ilma et see piiraks direktiivide 2000/13/EÜ ja 84/450/EMÜ kohaldamist, ei tohi toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine:

a) olla vale, mitmeti mõistetav või eksitav;

[...]“.

- 9 Määruse artikli 5 „Üldtingimused“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, olemasolul või selle puudumisel või vähendatud sisaldusel toidus või toidugrupis on üldtunnustatud teaduslike tõendite põhjal tõendatud kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju;

[...]

2. Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui eeldatakse, et keskmine tarbija saab väites esitatud kasulikest mõjudest aru.“

- 10 Määruse artiklites 10–19 on käsitletud tervisealaseid väiteid.

- 11 Määruse artikli 10 „Eritingimused“ lõikes 1 on sätestatud:

„Tervisealaste väidete esitamine on keelatud, välja arvatud siis, kui need vastavad II peatükis toodud üldnõuetele ja käesolevas peatükis toodud erinõuetele ning kui nad on vastavalt käesolevale määrusele lubatud ning need väited on loetletud artiklites 13 ja 14 sätestatud lubatavate väidete nimekirjas.“

Saksamaa õigus

- 12 Saksamaa konkurentsiseaduse (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (BGBl. 2010 I, lk 254) § 8 lõike 1 esimeses lauses on ette nähtud:

„Igaühe vastu, kes paneb toime § 3 või § 7 tähenduses ebaseadusliku ärialase teo, võib esitada nõude rikkumise lõpetamiseks või selle kordumise ohu korral rikkumisest hoidumiseks.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 13 Innova Vital, mille juhataja on arst, turustab Saksamaal D₃-vitamiini sisaldavat toidulisandit, mida manustatakse tilkadena ja mille nimi on „Innova Mulsin® Vitamin D₃“.

- 14 2013. aasta novembris saatis Innova Vitali juhataja ainult arstidele – kes olid nimeliselt ära toodud – kirja, mis oli sõnastatud järgmiselt (edaspidi „kõnealune kiri“):

„[...]

Te ju teate: 87% Saksamaa lastest on D-vitamiini sisaldus veres alla 30 ng/ml. DGE [Deutsche Gesellschaft für Ernährung, Saksamaa Toitumisühing] sõnul peaks see väärtus olema aga 50–75 ng/ml.

Arvukad uuringud on juba näidanud, et D-vitamiin on tõhus vahend paljude haiguste nagu atoopiline dermatiit, osteoporoos, suhkurtõbi ja hulgiskleroos profülaktikas. Nende uuringute kohaselt on ka D-vitamiini vaegus lapseas nimetatud haiguste hiljem avalduvate sümptomite üheks põhjuseks.

Sel põhjusel olen ka ise andnud oma pojale soovitatud D-vitamiini preparaate ja olen täheldanud, et imikud, väikelapsed ja isegi kooliealised lapsed ei armasta traditsioonilist tabletti. Minu poeg sülitas tabletid sageli välja.

Immunoloogiale spetsialiseerunud arstina mõtisklesin ma selle küsimuse üle ja töötasin välja D₃-vitamiini emulsiooni (Innova Mulsin® D₃), mida saab manustada tilkadena.

[...]

Emulsioonide Mulsin® eelised:

[...]

Vaeguseseisundi ennetamine või kiire kõrvaldamine (80% elanikkonnast öeldakse olevat talvel D₃-vitamiini vaegus)

[...]

Otsetellimuse tingimused ja tasuta infomaterjale oma kabinetile saate, kui helistate numbril [...].“

- 15 Kõnealuses kirjas oli piltidel toidulisandi Innova Mulsin® Vitamin D₃ tutvustus, teave selle koostise, müügihinna ja ravi maksumuse kohta päevas, kui seda annustada – nagu soovitatud – üks tilk päevas.
- 16 Verband Sozialer Wettbewerb esitas Innova Vitali vastu Landgericht München I-le (Müncheni esimese astme kohus I, Saksamaa) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis konkurentsiseaduse § 8 alusel rikkumisest hoidumise hagi.
- 17 See ühing väitis eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et kõnealune kiri sisaldab määruse nr 1924/2006 artikli 10 lõikega 1 keelatud tervisealaseid väiteid, mis on nimelt järgmised kaks väidet:

„Arvukad uuringud on juba näidanud, et D-vitamiin on tõhus vahend paljude haiguste nagu atoopiline dermatiit, osteoporoos, suhkurtõbi ja hulgiskleroos profülaktikas. Nende uuringute kohaselt on ka D-vitamiini vaegus lapseas nimetatud haiguste hiljem avalduvate sümptomite üheks põhjuseks.“

ja

„Vaeguseseisundi ennetamine või kiire kõrvaldamine (80% elanikkonnast öeldakse olevat talvel D₃-vitamiini vaegus).“

- 18 Verband Sozialer Wettbewerb väidab sellega seoses, et määrus nr 1924/2006 on kohaldatav nii erialaringkondadele kui ka mitteerialaringkondadele suunatud reklaami suhtes.
- 19 Seevastu leiab Innova Vital, et määrus nr 1924/2006 ei puuduta erialaringkondadele mõeldud reklaami. Kuna kõnealune kiri oli suunatud ainult arstidele, siis ei ole järelikult selle määruse sätted kohaldatavad määruse nr 1924/2006 artikli 10 lõikega 1 keelatud tervisealastele väidetele, mis sisaldasid selle kirjas.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul sõltub põhikohtuasja lahendus määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõike 2 tõlgendamisest, kuivõrd see säte käsitleb kõnealuse määruse kohaldamisala.

21 Neil asjaoludel otsustas Landgericht München I (Müncheni esimese astme kohus I) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud määruse sätted on kohaldatavad ka nende toitumis- ja tervisealaste väidete suhtes, mis on esitatud kaubanduslikes teadaannetes lõpptarbijale sellisel kujul pakutava toidu reklaamimisel, kui kaubanduslik teadaanne ja/või reklaam on mõeldud ainult erialaringkondadele?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega sisuliselt selgitada, kas määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud määruse kohaldamisalasse kuuluvad need toitumis- ja tervisealased väited, mis on esitatud lõpptarbijale sellisel kujul pakutavat toitu käsitlevas kaubanduslikus teadaandes, kui see kaubanduslik teadaanne ei ole mõeldud lõpptarbijale, vaid on suunatud ainult tervishoiutöötajatele.

23 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi, mille osa säte on (vt eelkõige kohtuotsused, 17.11.1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punkt 12; 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, punkt 44, ja 17.3.2016, Liffers, C-99/15, EU:C:2016:173, punkt 14).

24 Mis puudutab esiteks määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõike 2 sõnastust, siis tuleb märkida, et selle sätte kohaselt kohaldatakse seda määrust toitumis- ja tervisealaste väidete suhtes, kui esiteks on need väited esitatud kaubanduslikes teadaannetes toidu märgistusel, esitlemisel või reklaamis, ja kui teiseks on kõnealune toit mõeldud sellisel kujul lõpptarbijale pakkumiseks.

25 Selles määruses puudub mõiste „kaubanduslik teadaanne“ määratlus. See mõiste on aga määratletud liidu õiguse teistes valdkondades teisese õiguse sätetega, mis tuleb käesoleval juhul aluseks võtta, et tagada liidu õiguse ühtsus.

26 Seega on direktiivi 2000/31 artikli 2 punkti f kohaselt „kommertsteadaanne“ igasugune teadaanne, mis on kavandatud otseselt või kaudselt edendama kaubanduse, tööstuse või käsitööga tegeleva või reguleeritud kutsealal tegutseva äriühingu, organisatsiooni või isiku kaupu, teenuseid või mainet.

27 Direktiivi 2006/123 artikli 4 punktis 12 on toodud sarnane mõiste „kaubanduslik teadaanne“ määratlus. Sellega seoses on Euroopa Kohus märkinud, et kaubanduslik teadaanne hõlmab lisaks klassikalisele reklaamile ka muid uute klientide saamisele suunatud reklaamimise ja teabeedastuse vorme (vt kohtuotsus, 5.4.2011, Société fiduciaire nationale d'expertise comptable, C-119/09, EU:C:2011:208, punkt 33).

28 Lisaks nähtub määruse nr 1924/2006 põhjendusest 4, et mõiste „kaubanduslik teadaanne“ hõlmab ka „müügiedenduse“ eesmärgil tehtud teadaannet.

29 Neil tingimustel tuleb mõistet „kaubanduslik teadaanne“ käsitada selle määruse artikli 1 lõike 2 tähenduses nii, et sellega peetakse silmas eelkõige toidureklaami kujul esitatud teadaannet, mis on kavandatud otseselt või kaudselt edendama seda toitu.

- 30 Niisugune teadaanne võib aga esineda ka sellise reklaamkirja kujul, mille toidukäitlejad adresseerivad tervishoiutöötajatele ja mis sisaldab toitumis- ja tervisealaseid väiteid selle määruise tähenduses, selleks et need spetsialistid soovitaksid teatud juhtudel oma patsientidele seda toitu osta ja/või tarbida.
- 31 Lisaks tuleb märkida, et määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõikes 2 puudub täpsem teave kaubandusliku teadaande adressaadi kohta ning vahet ei ole tehtud selle vahel, kas tegemist on lõpptarbija või tervishoiutöötajaga. Nagu leidis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 39, järeldub sellest, et lõpptarbijale peab olema mõeldud toode ise, mitte seda käsitlev teadaanne.
- 32 Seega tuleneb neil tingimustel selle sätte sõnastusest koostoimes direktiivi 2000/31 artikli 2 punktiga f ja direktiivi 2006/123 artikli 4 punktiga 12, et määrus nr 1924/2006 on kohaldatav toitumis- või tervisealaste väidetele, mis on esitatud üksnes tervishoiutöötajatele mõeldud kaubanduslikus teadaandes.
- 33 Teiseks tuleb märkida, et sellist tõlgendust ei sea kahtluse alla ka määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõike 2 konteksti analüüsimine.
- 34 Innova Vitalil on küll õigus, kui ta väidab, et määruse nr 1924/2006 teatavates põhjendustes ja sätetes, eelkõige põhjendustes 1, 9, 16, 29 ja 36 ning artikli 5 lõikes 2 on sõnaselgelt nimetatud „tarbijaid“, ilma et oleks mainitud „spetsialiste“.
- 35 Samas ei tähenda asjaolu, et neis põhjendustes ja sätetes ei ole mainitud „spetsialiste“, et kõnealune määrus ei ole kohaldatav olukorras, kus kaubanduslik teadaanne on eranditult suunatud tervishoiutöötajatele. Nimelt on sellises olukorras toidukäitlejate ja tervishoiutöötajate vahelisel teabevahetusel peamiselt silmas peetud lõpptarbijat, et viimati nimetatut omandaks nende spetsialistide soovitusel asjaomases teadaandes käsitletud toidu.
- 36 Olgu lisatud, et määruse nr 1924/2006 ühestki sättest ei tulene, et määrus ei oleks kohaldatav tervishoiutöötajatele adresseeritud kaubanduslike teadaannete suhtes.
- 37 Mis puudutab lõpuks kõnealuse määrusega taotletud eesmärke, siis toetavad need tõlgendust, mille kohaselt on see määrus kohaldatav ainult tervishoiutöötajatele mõeldud kaubanduslike teadaannete suhtes.
- 38 Määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõike 1 kohaselt on nimelt määruse eesmärk tagada siseturu tõhus toimimine, pakkudes samal ajal tarbijate huvide kaitse kõrget taset.
- 39 Nagu tuleneb määruse põhjendustest 1 ja 18, kuulub tervise kaitse selle määruse peamiste eesmärkide hulka (kohtuotsus, 6.9.2012, Deutsches Weintor, C-544/10, EU:C:2012:526, punkt 45). Selleks tuleb tarbijale eeskätt anda vajalikku teavet, et ta saaks teha valikuid, olles teadlik kõikidest asjaoludest (kohtuotsused, 10.4.2014, Ehrmann, C-609/12, EU:C:2014:252, punkt 40, ja 17.12.2015, Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, punkt 49).
- 40 Selle kohta on määruse nr 1924/2006 artikli 5 lõike 1 punktis a sätestatud, et toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, olemasolul või puudumisel või vähendatud sisaldusel toidus või toidugrupis on üldtunnustatud teaduslike andmete põhjal tõendatud kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju. Määruse põhjendus 14 sisaldab samuti sarnast seisukohta.
- 41 Nagu määruse põhjenduses 17 täpsustatud, tuleks toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamisel arvestada eelkõige teadusliku põhjendatusega. Peale selle on sama määruse põhjenduses 23 märgitud, et tervisealaste väidete kasutamist liidus tuleks lubada vaid pärast kõrgeimal tasemel teaduslikku hindamist, ning et selleks, et oleks tagatud nende väidete ühtlustatud teaduslik hindamine, peaks nimetatud hindamised tegema Euroopa Toiduohutusamet.

- 42 Määrus nr 1924/2006 näeb seega ette menetluse, mis võimaldab kontrollida, kas selle määruse tähenduses väide on teaduslikult põhjendatud.
- 43 Võib küll lähtuda sellest, et tervishoiutöötajatel on põhjalikumad teaduslikud teadmised kui lõpptarbijal, see tähendab määruse põhjenduse 16 tähenduses keskmisel tarbijal, kes on mõõdukalt informeeritud ning mõõdukalt tähelepanelik ja ettevaatlik. Siiski ei saa eeldada, et neil spetsialistidel saavad olla pidevalt kõik konkreetse valdkonna uuemad teaduslikud teadmised, et hinnata igat toitu ja toidu märgistusel, esitlemisel või reklaamis kasutatud toitumis- või tervisealast väidet.
- 44 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 49, ei saa välistada, et valed, mitmeti mõistetavad või eksitavad toitumis- või tervisealased väited on tervishoiutöötajaid endid eksiteele viinud.
- 45 Seega võivad need tervishoiutöötajad täiesti heauskselt edastada seda toitu puudutavat valeinfot, mida käsitletakse tervishoiutöötajatega seotud lõpptarbijatele mõeldud kaubanduslikus teadaandes. See risk on veelgi suurem sellepärast, et neil spetsialistidel võib olla tulenevalt nende ja nende patsientide vahel tavaliselt esinevast usaldussuhtest viimaste üle märkimisväärne mõju.
- 46 Kui need tervishoiutöötajatele suunatud toitumis- või tervisealased väited ei oleks määruse nr 1924/2006 kohaldamisalas, millega kaasneks see, et neid väiteid võib kasutada ilma selleks tingimata teaduslikele tõenditele tuginemata, siis tekiks ka oht, et toidukäitlejad hiilivad määruses ette nähtud kohustustest mööda nii, et pöörduvad lõpptarbija poole tervishoiutöötajate kaudu, et viimati nimetatud soovitaksid nende toite sellele tarbijale.
- 47 Kõnealuse määruse kohaldamine erialaringkondadele suunatud kaubanduslikus teadaandes sisalduvatele toitumis- või tervisealastele väidetele aitab seega pakkuda tarbijate huvide kaitse kõrget taset siseturul, mille tõhusa toimimise tagamine on määruse nr 1924/2006 eesmärk.
- 48 Innova Vitali esitatud argumendid ei saa kummutada tõlgendust, mille kohaselt on kõnealune määrus kohaldatav kaubanduslikus teadaandes sisalduvatele toitumis- või tervisealastele väidetele ka siis, kui teadaanne on suunatud ainult tervishoiutöötajatele.
- 49 Määruse nr 1924/2006 artikli 5 lõikest 2 tuleneb küll tõesti, et toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui keskmine tarbija saab väites esitatud kasulikust mõjust aru.
- 50 Selle põhjal ei saa siiski teha järeldust, et keelatud on mis tahes toidukäitlejate poolt tervishoiutöötajatele mõeldud objektiivne teave teaduse uute edusammude kohta, milles kasutatakse tehnilist või teaduslikku terminoloogiat, nagu on käesoleval juhul kasutatud mõistet „atoopiline dermatiit“.
- 51 Määruse nr 1924/2006 artikli 5 lõiget 2 tuleb nimelt käsitada nii, et see säte on kohaldatav siis, kui toitumis- ja tervisealased väited edastatakse lõpptarbijale otse, et ta saaks teha valikuid, olles teadlik kõikidest asjaoludest. Kuid nagu leiab kohtujurist oma ettepaneku punktis 54, siis niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ei ole reklaamkiri mõeldud sellisel kujul tarbijale edastamiseks, vaid see on suunatud tervishoiutöötajatele, kellelt oodatakse endamisi, et nad soovitaksid tarbijale neis väidetes käsitletud toitu.
- 52 Lisaks on määruse nr 1924/2006 põhjenduses 4 märgitud, et määrust ei peaks kohaldama väidetele, mis on esitatud mittekauanduslikes teadaannetes, nagu toitumissoovitustes või -suunistes, mille on avaldanud tervisekaitseasutused ja -organid, või teaduslikes väljaannetes ja ajakirjanduses avaldatud mittekauanduslikele teadaannetele ja teabele.
- 53 Järelikult ei ole selle määrusega vastuolus tervishoiutöötajate teavitamine teaduse uutest edusammudest tehnilist või teaduslikku terminoloogiat kasutades, kui teadaanne ei ole kaubanduslikku laadi.

- 54 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 1924/2006 artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud määruse kohaldamisalasse kuuluvad need toitumis- või tervisealased väited, mis on esitatud lõpptarbijale sellisel kujul pakutavat toitu käsitlevas kaubanduslikus teadaandes, kui see teadaanne ei ole mõeldud lõpptarbijale, vaid on suunatud ainult tervishoiutöötajatele.

Kohtukulud

- 55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1924/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta, mida on muudetud komisjoni 8. novembri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1047/2012, artikli 1 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud määruse kohaldamisalasse kuuluvad need toitumis- või tervisealased väited, mis on esitatud lõpptarbijale sellisel kujul pakutavat toitu käsitlevas kaubanduslikus teadaandes, kui see teadaanne ei ole mõeldud lõpptarbijale, vaid on suunatud ainult tervishoiutöötajatele.

Allkirjad